

Zaļā iepirkuma veicināšanas plāns 2014.-2016.gadam

Inese Peļša

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas

Koordinācijas departamenta

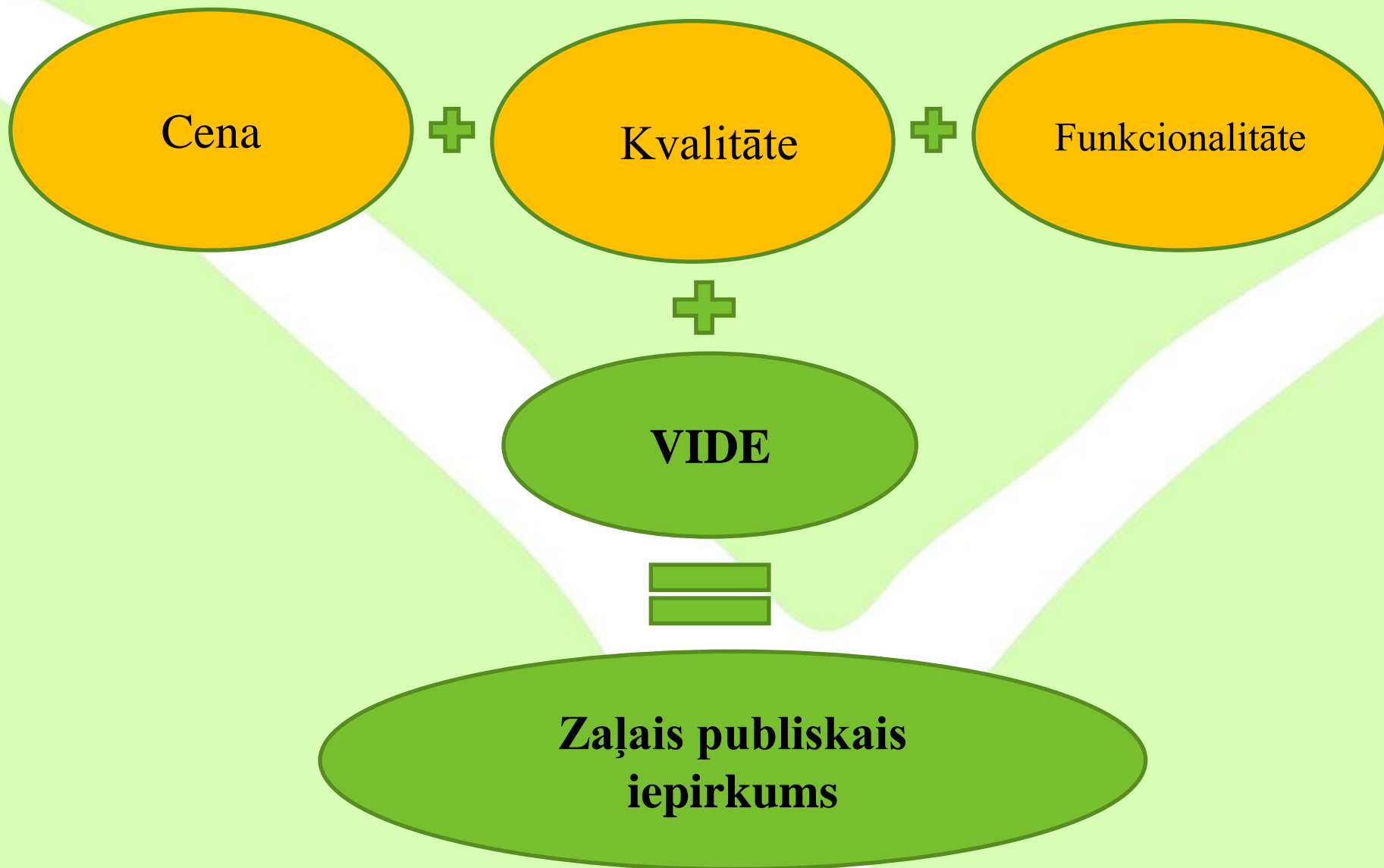
Stratēģijas un ilgtspējīgas attīstības nodaļa

14.07.2014.

Kas ir zaļais publiskais iepirkums?

Zaļais publiskais iepirkums (ZPI) - Vides nosacījumu izmantošana valsts un pašvaldību iepirkumā:

- **samazināt ietekmi uz vidi**
- **veicināt sociālus uzlabojumus**
- **panākt ietaupījumus budžetā**

Kādas vides problēmas tiks mazinātas ar ZPI?

- Kopējā patēriņa samazināšana
- Neatjaunojamo dabas resursu izmantošanas intensitātes samazināšana
- Enerģijas patēriņa (CO2 emisijas, klimata izmaiņas) samazināšana
- Ūdens patēriņa un notekūdeņu apjoma samazināšana
- Piesārņojuma un videi bīstamu vielu ierobežošana
- Atkritumu apjomu, t.sk. bīstamos atkritumus, samazināšana

Zaļā publiskā iepirkuma (ZPI) normatīvais regulējums

Ar direktīvu [2004/18/EK](#) un [2004/17/EK](#) pieņemšanu radīts tiesiskais pamats „zaļā iepirkuma” organizēšanai.

Jaunas direktīvas!

Direktīva 2014/24/ES (klasiskā)

Direktīva 2014/25/ES (sabiedrisko pakalpojumu sektors)

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (Latvija 2030)

„Valsts un pašvaldību iepirkumu konkursu kritērijos būtu jāiekļauj energoefektivitāte un produktu dzīves cikla analīzes apsvērumi”

Latvijas Nacionālās attīstības plāns (Latvija 2020)

„Energoefektīvu un ekoloģiskas izcelsmes preču un pakalpojumu („Zaļais publiskais iepirkums”) plašāka nodrošināšana publiskajos iepirkumos”

Vides politikas Pamatnostādnes 2014. – 2020.

„Izstrādāti kritēriji un vadlīnijas par iepirkumu dokumentācijā iekļaujamajām „zaļā” iepirkuma prasībām, aspektiem un to saimnieciskās vērtības noteikšanu ”

Direktīva 2014/24/ES

- **43. pants Marķējumi**

Ja līgumslēdzējas iestādes plāno iegādāties būvdarbus, piegādes vai pakalpojumus ar konkrētiem vides, sociāliem vai citiem raksturlielumiem, tās var tehniskajās specifikācijās, piešķiršanas kritērijos vai līguma izpildes nosacījumos prasīt īpašu marķējumu, ar ko pierāda, ka minētie būvdarbi, pakalpojumi vai piegādes atbilst nepieciešamajiem raksturlielumiem.

- **67.pants Līguma slēgšanas tiesības**

Līgumslēdzējām iestādēm saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu nosaka pēc cenas vai izmaksām, izmantojot rentabilitātes pieeju, piemēram aprites cikla izmaksas saskaņā ar 68. pantu, un tajā var būt ietverta labākā cenas un kvalitātes attiecība, ko vērtē pēc vairākiem kritērijiem, tostarp pēc kvalitātes, vides un/vai sociālajiem aspektiem, kas saistīti ar attiecīgā publiskā līguma priekšmetu.

Direktīva 2014/24/ES

68.pants Aprites cikla izmaksu vērtēšana – rentabilitātes pieeja

Līdz šim paveiktais

- Intelligent Energy Europe projekti
- Ieteikumi zaļā publiskā iepirkuma veicināšanai valsts un pašvaldību institūcijās
http://www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/zalais_publickais_iepirkums/?doc=8012
- Ieteikumi videi draudzīgas būvniecības veicināšanai
- KPFI projekti
- EIS (*elektronisko iepirkumu sistēma*), izveidota 2005.g.

K P F I
KLIMATA PĀRMAIŅU
FINANŠU INSTRUMENTS

Citu valstu prakse

Freiburga, Vācija

- Skolu un izglītības departaments uz 4 gadiem nomā A klases kopētājus. Nav izdevumu par tehnisko apkopi. 75 skolas maksā tikai par kopiju skaitu. Pakalpojuma izmaksas samazinātas par 50 %.

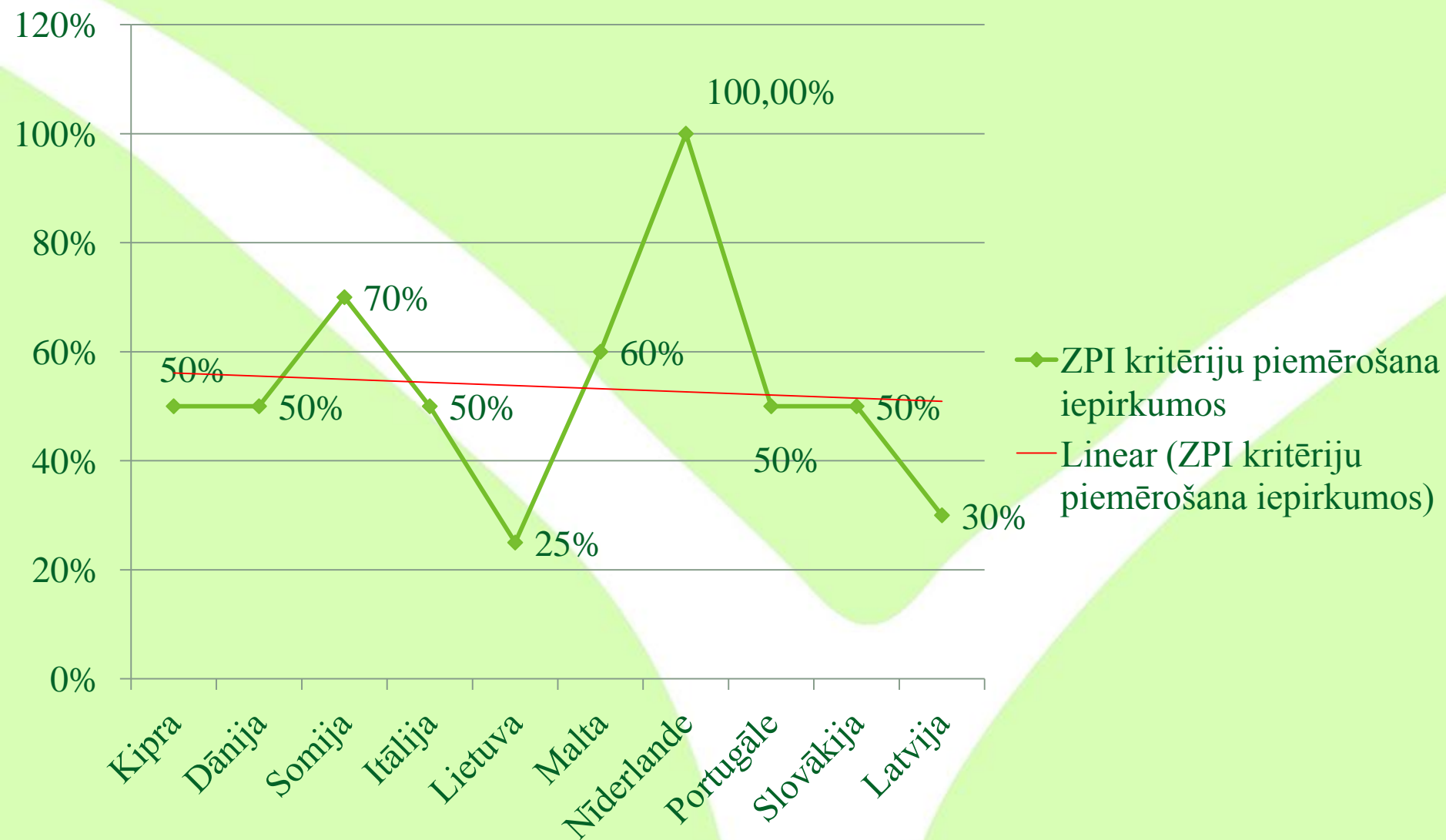
Cīrihe, Šveice

- Iepirkti 2 166 energoefektīvi datori —to izmantošana ir samazinājusi CO2 emisiju par 127 444 kg
- Energoefektivitātes un ilgtspējīgu būvniecības materiālu kritēriji ir izmantoti 45 081 m² izbūvē, noslēgto līgumu vērtībai sasniedzot 175,1 miljonus eiro.
- Iepirkta bioloģiskā pārtika 390 000 eiro vērtībā — 5,6 % no pilsētas kopējā budžeta.

Barselona, Spānija

- Visos Barselonas tīrīšanas pakalpojumos (16,2 miljonu vērtībā) tiek izmantoti netoksiski izstrādājumi.

ZPI kritēriju piemērošana iepirkumos

Zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas plāns 2014. - 2016. gadam

Pamatojoties uz valdības rīcības plānā noteikto uzdevumu,

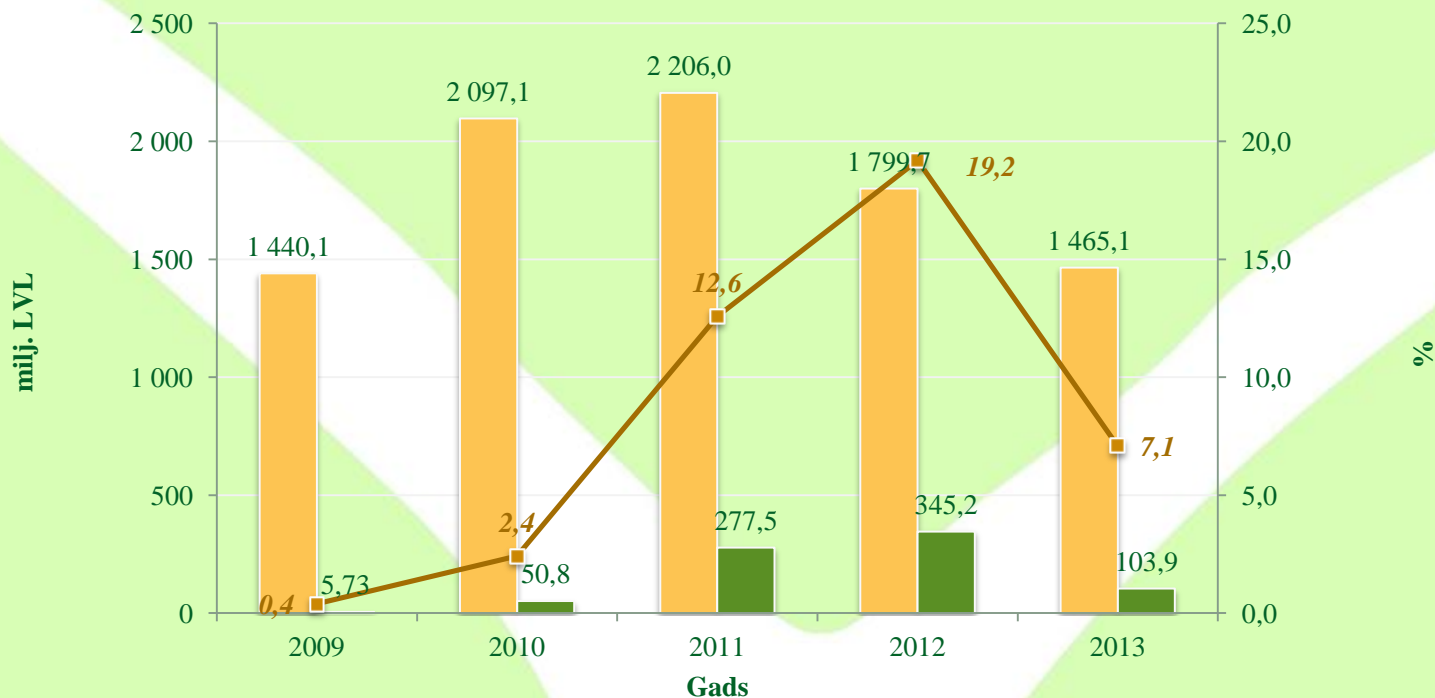
šobrīd zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas plāna **mērķis ir nodrošināt, ka sākot ar 2015.gadu 30% finansiālā izteiksmē no visiem ministriju iepirkumiem tiktu veikti iekļaujot zaļā publiskā iepirkuma kritērijus.**

Zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas plāns 2014. - 2016. gadam

Rīcības virzieni:

- **Institucionālās sistēmas un normatīvās bāzes pilnveidošana**
(normatīvais regulējums, monitorings, vadlīnijas)
- **Metodiskā vadība un uzraudzība** (atbalsts par ZPI/ZI kritēriju piemērošanu citām valsts un pašvaldību institūcijām)
- **ZPI popularizēšana**
(semināri, apmācības, informācijas pieejamības nodrošināšana)

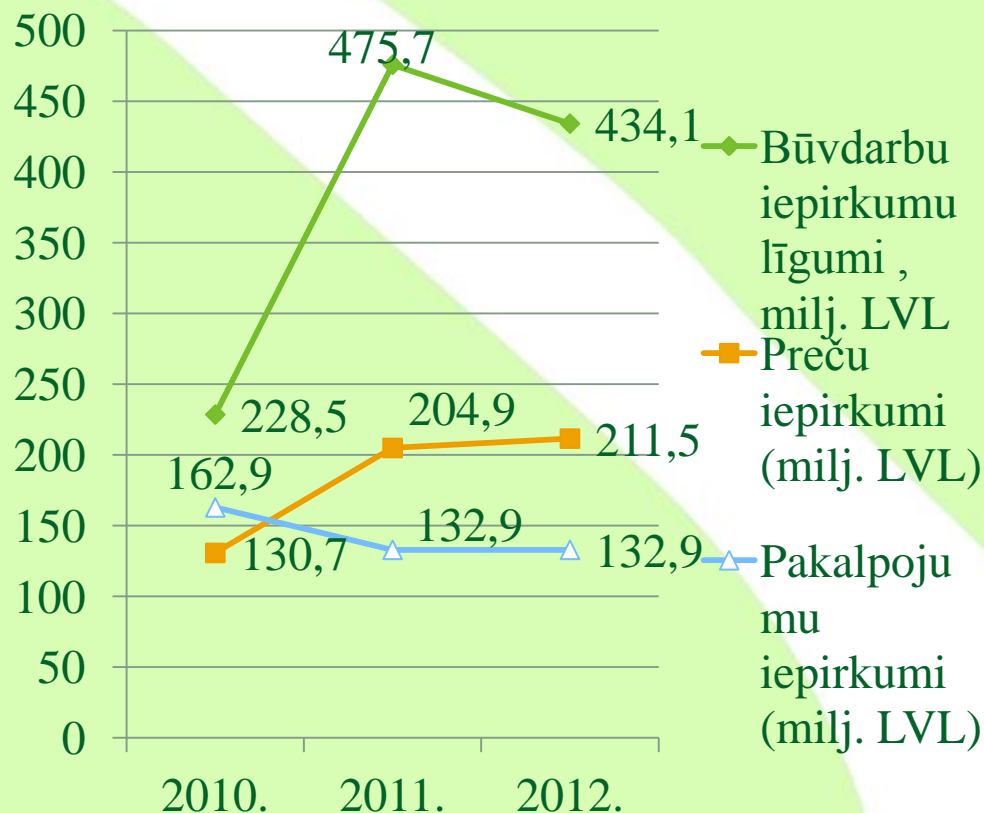
Publisko iepirkumu kopējā līgumcena Latvijā no 2009. - 2013. gadam, milj. Ls, bez PVN (pēc IUB sagatavotās informācijas)

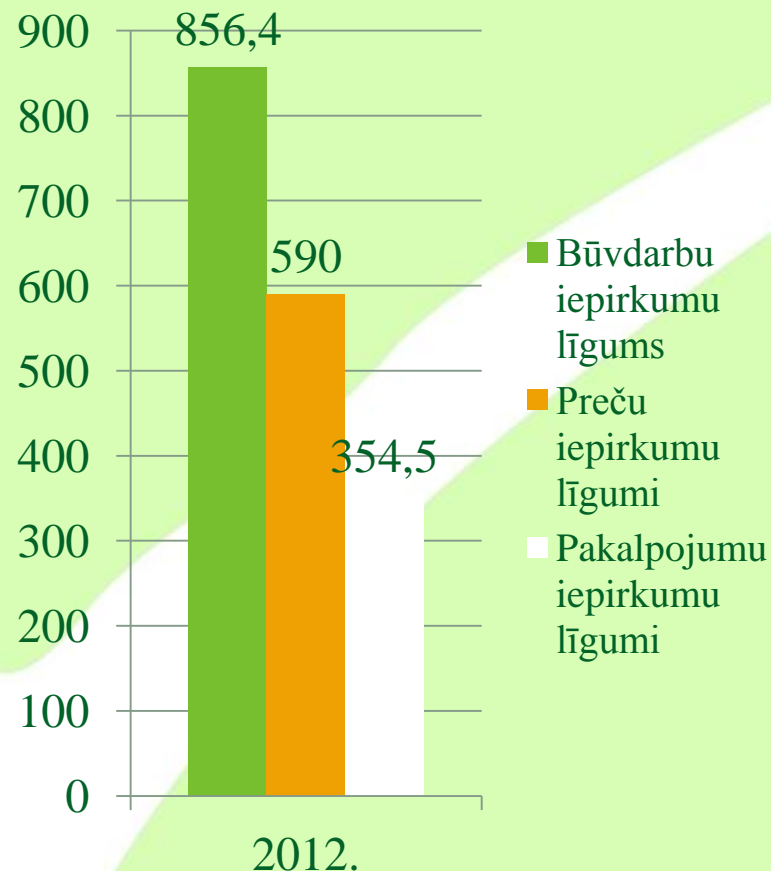
- Publisko iepirkumu kopējā līgumcena, milj. LVL, bez PVN
- Publisko iepirkumu, kurās iekļautas vides prasības, līgumcena, milj. LVL, bez PVN
- Publisko iepirkumu, kuros izvirzītas vides prasības, līgumcenas īpatsvars, %

Būtiskākās nozares iepirkumos ņemot vērā veiktos iepirkumus, milj. LVL*

Publiskie iepirkumi

Publicētie ziņojumi

*Saskaņā ar Iepirkumu uzraudzības biroja Statistisko pārskatu apkopojumu 2012.gadā par LR veiktajiem publiskajiem iepirkumiem

Pārskats par Iepirkumu uzraudzības biroja publicētajiem sludinājumu paziņojumiem 2012.gadā

Zaļā publiskā iepirkuma veicināšanas plāns 2014. - 2016. gadam

Potenciālās preču un pakalpojumu grupas, kurām piemērot ZPI:

- ES finansētie projekti, kur iekļaut kritērijos vērtēšanas procesā;
- celtniecības darbi;
- transports;
- tīrīšanas pakalpojumi;
- dzērieni un pārtikas produkti;
- biroja un skaitļošanas tehnika;
- atkritumu, tīrīšanas un vides pakalpojumi.

ZPI kritēriji

- Obligātās prasības tehniskajās specifikācijās
- Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriji
- Tehniskās specifikācijas un vērtēšanas kritēriji

Šķēršļi ZPI plašākai izmantošanai

- Informācijas un motivācijas šķēršļi
- Ekonomiskie šķēršļi
- Tiesiskie šķēršļi
- Organizatoriskie šķēršļi
- Tehniskie šķēršļi

Uzdevumi un pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Tiešie darbības rezultāti	Paredzētais finansējums un tā avoti
A1 Izstrādāt MK noteikumus, kas regulē ZI/ZPI piemērošanas kārtību, uzraudzības monitoringu, izstrādāt dzīves cikla izmaksu novērtējumu būtiskākajām preču grupām	2014	VARAM, ZM, FM	MK noteikumi, kas nosaka ZPI identificēšanas un veikšanas kārtību, kā arī paredz monitoringa sistēmas izveidi	Esošā budžeta ietvaros
A2 Sagatavot MK rīkojumu ar prasību par obligātu gada laikā sasniedzamo ZPI īpatsvaru kopējā veiktā iepirkuma apjomā	2014 ikgadēji	VARAM	ZPI īpatsvars no kopējā iepirkuma ikgadējā apjoma sastāda 30%	Esošā budžeta ietvaros
A3 Papildināt vadlīnijas ZI/ZPI pamatkritēriju iekļaušanai iepirkuma konkursos	2015	VARAM, IUB	Vadlīnijas, tai skaitā konkursa nolikuma, tehnisko specifikāciju un kritēriju izstrādes paraugs.	Esošā budžeta ietvaros
A4 Ikgadēji līdz 1.maijam sagatavot un iesniegt informatīvo ziņojumu par ZI/ZPI realizēšanu tai skaitā publiskajā pārvaldē	2015 ikgadēji	VARAM, VRAA, IUB	Katru gadu tiek sagatavots informatīvais ziņojums, kurā tiek apkopots līdz šim paveiktais gada laikā.	Esošā budžeta ietvaros
A5 Nodrošināt EIS plašāku „zaļo” katalogu klāstu	2016	VARAM, IUB, VRAA	Aktualizēts EIS	Esošā budžeta ietvaros
A6 Izstrādāt dzīves cikla izmaksu novērtējuma modeli būtiskākajām preču grupām	2017	VARAM	Dzīves cikla izmaksu novērtēšanas metodika	Projektu finansējums*
A7 Nodrošināt, ka nosakot izdevīgāko piedāvājumu, var ņemt vērā dzīves cikla izmaksas, nepieciešamības gadījumā sagatavojot izmaiņas likumdošanā	2017	VARAM, IUB	Iespējams pielietot dzīves cikla izmaksu izvērtējumu, nosakot izdevīgāko piedāvājumu.	Esošā budžeta ietvaros

Uzdevumi un pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņi	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Tiešie darbības rezultāti	Paredzētais finansējums un tā avoti
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	B Metodiskā vadība un uzraudzība			
B1 Izstrādāt vadlīnijas ZI pamatkritēriju iekļaušanai ES fondu projektu konkursos	2015	Visas ministrijas	ZI prasības ir iekļautas ES fondu projektu konkursos	Esošā budžeta ietvaros
B2 Rīkot metodoloģiskos seminārus un apmācības, komersantiem, valsts un pašvaldības iestādēm par ZI veikšanu un piemērošanu iepirkumos	2015	Iesaistītās ministrijas	Valsts un pašvaldības iestāžu darbinieki ir informēti par ZI iespējām un veikšanas un piemērošanas kārtību.	Esošā budžeta ietvaros, Projektu finansējums
	C ZI/ZPI popularizēšana			
C1 Ikgadēji rīkot seminārus un apmācības, komersantiem, valsts un pašvaldības iestādēm par ZI veikšanu,	2017	VARAM, IUB	Valsts un pašvaldības iestāžu darbinieki ir informēti par ZI iespējām un veikšanas kārtību, sabiedrībai ir izpratne par ZI būtību.	Projektu finansējums
C2 Uzlabot ekomarķējuma atpazīstamību un veicināt vides vadības sistēmu ieviešanu	2017	VARAM, IUB, VPVB	Ražotāji iegūst savai precei ekomarķējumu, palielinās to uzņēmumu, iestāžu skaits, kurās ir ieviestas vides vadības sistēmas	Projektu finansējums
C3 Nodrošināt regulāru ZI/ZPI sadaļas VARAM un IUB mājas lapā	2014	VARAM, IUB	Reizi ceturksnī tiek atjaunota pieejamā informācija VARAM/IUB mājas lapā	Esošā budžeta ietvaros

Plānotais laika grafiks

- 14.jūlijs Zaļā iepirkuma veicināšanas 1.darba grupas sanāksme;
- Indikatīvi septembrī Zaļā iepirkuma veicināšanas 2. darba grupas sanāksme;
- Septembris Zaļā iepirkuma veicināšanas plāna iesniegšana Valsts sekretāru sanāksmē;
- Novembris Zaļā iepirkuma veicināšanas plāna izskatīšana Ministru Kabinetā;
- MK noteikumu izstrāde par Zaļo iepirkumu.

Paldies par uzmanību!

Inese Peša

Inese.Pelsa@varam.gov.lv

Tel. 67026459

www.varam.gov.lv